

ULGI DOTYCZĄCE ENERGII ELEKTRYCZNEJ DLA PRZEDSIĘBIORSTW ENERGOCHŁONNYCH NA PODSTAWIE NOWELIZACJI USTAWY O PODATKU AKCYZOWYM ORAZ USTAWY O OZE

*Adrian Miller*¹

Streszczenie

Celem artykułu było zebranie informacji dotyczących mechanizmów, które pozwolą odbiorcy na ograniczenie ekonomicznego kosztu energii elektrycznej. Przedstawiono dwie kategorie ulg wprowadzonych przez polski rząd z których będą mogły skorzystać przedsiębiorstwa stosujące energochłonne technologie, zakłady energochłonne oraz odbiorcy przemysłowi w 2016 roku.

Słowa kluczowe: OZE, zakład energochłonny, akcyza, energia elektryczna.

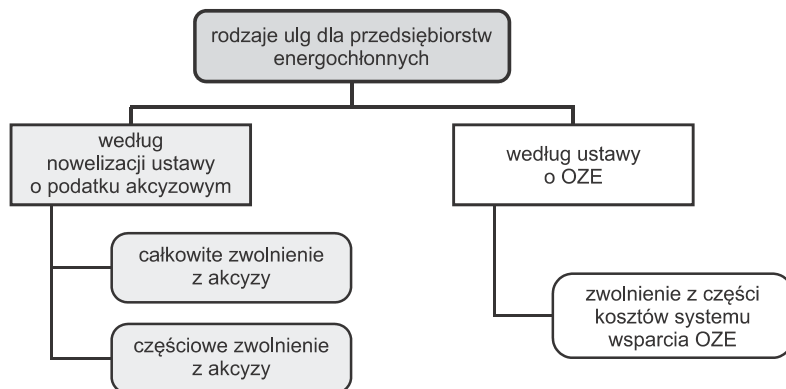
<https://doi.org/10.34808/rem.2015.04.005>

1. Wprowadzenie

Po latach starań polski przemysł uzyskał możliwość skorzystania z rozwiązań umożliwiających zachowanie konkurencyjnej pozycji na rynkach europejskim i światowym. W niniejszym artykule autor przedstawi dwie kategorie ulg wprowadzonych przez polski rząd, z których będą mogły skorzystać przedsiębiorstwa stosujące energochłonne technologie, zakłady energochłonne oraz odbiorcy przemysłowi w 2016 roku. Pierwszą z nich będą ulgi w akcyzie, gdzie rozróżnione zostaną dwa mechanizmy: ulgę, którą będzie można określić jako całkowite zwolnienie z akcyzy; zwolnienie to będzie dotyczyło wykorzystywania w produkcji procesów energochłonnych. Drugą ulgę określa się jako częściowy zwrot z akcyzy, gdzie podstawowym wymogiem będzie prowadzenie działalności gospodarczej zgodnej z przynajmniej jednym z kodów Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) wskazanych w projektowym art. 31d ustawy akcyzowej. Obydwa mechanizmy zostały

¹ Politechnika Gdańska, Wydział Elektrotechniki i Automatyki / Gdańsk University of Technology, Faculty of Electrical and Control Engineering.

opisane w nowelizacji ustawy podatku akcyzowego i obowiązują od 1 stycznia 2016 r. Kolejną bonifikatą będącą przedmiotem omawiania będzie regulacja zdefiniowana w lutym 2015 r. w Ustawie o OZE dotycząca zwolnienia z części kosztów związanych z systemem wsparcia OZE.

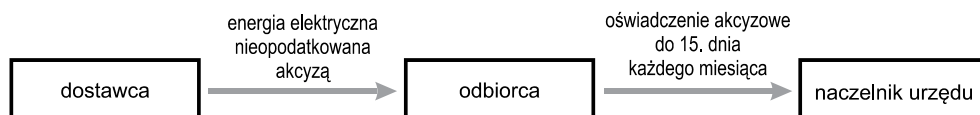

Rys. 1. Schemat przedstawionych ulg

Źródło: opracowanie własne

2. Zwolnienie od akcyzy dla energii elektrycznej zużywanej w procesach energochłonnych

Podstawowym warunkiem całkowitego zwolnienia z akcyzy jest możliwość uznania danego procesu produkcyjnego wykorzystywanego w przedsiębiorstwie za energochłonny. Czynność tę opisuje art. 30 ust. 7a ustawy mówiący, iż do takich procesów zalicza się: redukcję chemiczną, proces elektrolityczny, proces metalurgiczny lub proces mineralogiczny. Obowiązkiem przedsiębiorstwa jest określenie zakresu tego zwolnienia. Powinien on definiować początek oraz koniec przebiegu procesu pobranej energii elektrycznej. Ilość energii wykorzystywanej w procesie energochłonnym będzie odzwierciedlać wysokość kwoty akcyzy podlegającej zwolnieniu. Ustawodawca nałożył na podmioty, które chciałyby skorzystać z tego zwolnienia dwa formalne warunki: podmiot musi posiadać status podatnika akcyzy oraz powinien składać określone oświadczenia dla właściwego dla siebie naczelnika urzędu celnego do 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym podmiot wykorzystał energię elektryczną. Ważną informacją jest fakt, że zwolnienie może być realizowane w bieżących okresach rozliczeniowych już od 1 stycznia 2016 roku.

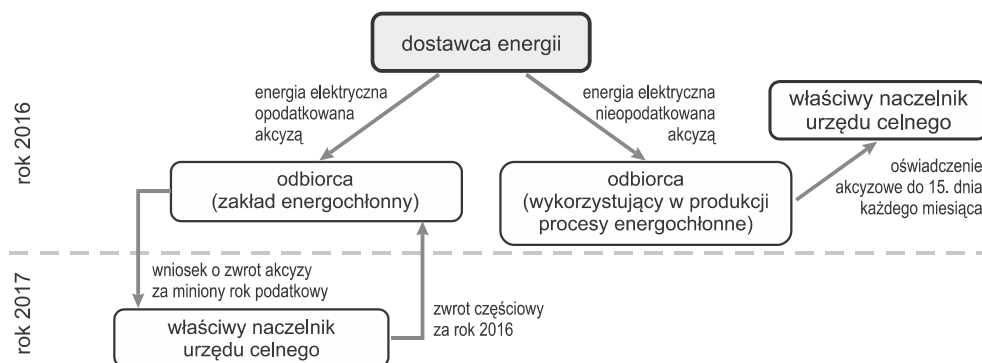

Rys. 2. Schemat zakupu energii elektrycznej przez odbiorcę korzystającego z ulgi wykorzystującego w produkcji proces energochłonny

Źródło: opracowanie własne

3. Zwolnienie od akcyzy dla zakładów energochłonnych

Podmiot, który chciałby skorzystać z częściowego zwrotu z akcyzy nie musi posiadać statusu płatnika akcyzy. Może być to każdy podmiot spełniający wymogi formalne określone w art. 31d niniejszej nowelizacji ustawy o podatku akcyzowym. Z racji częściowego zwrotu akcyzy, mechanizm ten jest mniej korzystny w stosunku do przedstawionego powyżej. Podstawowym wymogiem formalnym uprawniającym do skorzystania z ulgi jest posiadanie przez podmiot określonego kodu Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) wykazanego w ustawie akcyzowej. Dodatkowo taki podmiot musi prowadzić księgi rachunkowe w rozumieniu przepisów o rachunkowości oraz nie może jednocześnie korzystać ze zwolnienia przewidzianego dla procesów energochłonnych. Przedsiębiorstwo musi zrównać się lub przekraczać określony próg energochłonności rozumianej jako udział kosztów wykorzystanej energii elektrycznej w wartości produkcji sprzedanej w roku podatkowym. W tym przypadku wartość tego stosunku, nazwanego wskaźnikiem energochłonności, wynosi 3,00%. Wyliczenie tego wskaźnika musi zostać potwierdzone opinią biegłego rewidenta. Nowelizacja ustawy nie definiuje obecnie metodologii wyliczania tej wartości. Nie istnieje objaśnienie, co należy rozumieć przez pojęcie **kosztu energii elektrycznej**. W związku z tym nie ma jeszcze wypracowanej interpretacji odpowiadającej na pytanie: „Czy do takich kosztów można zaliczyć koszty dystrybucyjne energii elektrycznej?”. Podobnie w sytuacji **wartości produkcji sprzedanej** problemem staje się odpowiedź, jak wyliczyć tę wartość. Zgodnie z opinią specjalistów [8], przeważającą formą tej wartości powinny być przychody z sprzedaży wyrobów własnych robót i usług bez podatku VAT, pomniejszone o akcyzę, ale powiększone o dotację do tych produktów. Biegły rewident musi się wypowiedzieć w swojej opinii co do prawidłowości wyliczenia współczynnika energochłonności. Wyliczenie to powinno być przedstawione w sposób jasny i klarowny dla odbiorcy. Ostatecznie taki podmiot musi też być zorganizowaną częścią przedsiębiorstwa.

Rys. 3. Schemat działania mechanizmu ulg w nowelizacji Ustawy o podatku akcyzowym dla zakładów energochłonnych i odbiorców wykorzystujących w produkcji procesy energochłonne

Źródło: opracowanie własne na podstawie [3]

Z punktu widzenia przedsiębiorców istotną różnicą między zwolnieniem od akcyzy dla zakładów energochłonnych a zwrotem akcyzy zużywaną w procesach energochłonnych jest realizacja zwolnienia. O zwrot akcyzy w przypadku zakładów energochłonnych można ubiegać się dopiero po zakończeniu roku podatkowego, w którym energia elektryczna była wykorzystywana. **Zwrot za 2016 będzie możliwy dopiero w 2017 roku.**

4. Zwolnienie od akcyzy dla zakładów energochłonnych

Głównym mechanizmem wsparcia produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w Polsce, jest system tzw. zielonych certyfikatów. Został on określony w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm.). Rozwiązanie to ma sprzyjać rozwojowi energetyki odnawialnej. Jego istotą jest nałożony na przedsiębiorstwa energetyczne, zajmujące się sprzedażą energii elektrycznej odbiorcom końcowym, obowiązek uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki określonej liczby świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii, bądź uiszczenia opłaty zastępczej [1, 6, 7]. Zakres obowiązku nabycia i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia jest stopniowo zwiększany od momentu wejścia w życie ustawy OZE. Obecnie minimalny udział energii elektrycznej w wykonanej sprzedaży do odbiorców końcowych wynosi: na rok 2015 – 14%, na rok 2016 – 15%, na rok 2017 – 20%.

Opublikowana 3 kwietnia 2015 r. ustawa o odnawialnych źródłach energii (OZE) wprowadziła ulgę dla odbiorców przemysłowych reprezentujących energochłonne sektory przemysłu. Przez odbiorcę przemysłowego należy rozumieć odbiorcę wykonującego działalność zgodną z PKD wymienionymi w art. 188 ustawy o OZE i dla którego wartość współczynnika intensywności zużycia energii elektrycznej wynosi nie mniej niż 3,00%. Numery PKD określone w ustawie o OZE pokrywają się z numerami nowelizacji ustawy o podatku akcyzowym. Status odbiorcy przemysłowego jest odnawiany corocznie przez prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (URE) na podstawie uprzednio złożonego wniosku. Termin składania wniosków o przyznanie statusu odbiorcy przemysłowego na rok 2016 ustalono na 30 listopada 2015 r.

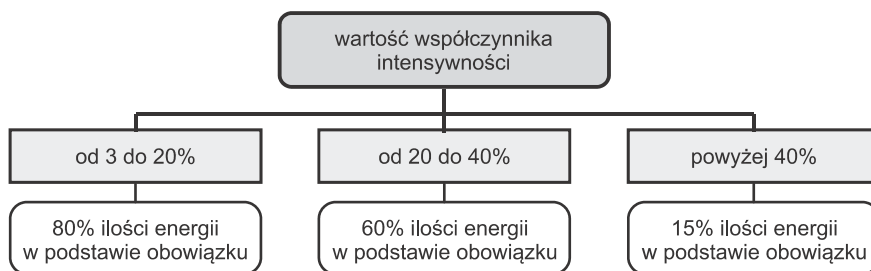
Współczynnik intensywności zużycia energii jest stosunkiem kosztu energii elektrycznej zużytej na własne potrzeby do wartości dodanej brutto. Prawdopodobnie wyliczenia ma potwierdzać opinia biegłego rewidenta.

$$\text{współczynnik intensywności zużycia energii} = \frac{\text{koszt energii elektrycznej na własne potrzeby}}{\text{wartość dodana brutto}}$$

Wskaźnik ten stanowi podstawę do określenia wolumenu energii elektrycznej stanowiącego podstawę do obliczenia zakresu obowiązku nabycia i przedstawienia

do umorzenia świadectw pochodzenia OZE (tzw. zielonych certyfikatów). Wartość ulg z niego wynikających została przedstawiona na rys. 4. Zgodnie z art. 188 ustawy o OZE obowiązek umarzenia określonej, mniejszej liczby świadectw pochodzenia dotyczy odbiorców przemysłowych, dla których wartość współczynnika intensywności zużycia energii elektrycznej wyniosła:

- nie mniej niż 3% i nie więcej niż 20% – wówczas obowiązek wykonywany jest w odniesieniu do 80% ilości energii elektrycznej zakupionej przez odbiorcę przemysłowego na własny użytek w 2015 r.;
- powyżej 20% i nie więcej niż 40% – wówczas obowiązek wykonywany jest w odniesieniu do 60% ilości energii elektrycznej zakupionej na własny użytek przez odbiorcę przemysłowego w 2015 r.;
- powyżej 40% – wówczas obowiązek wykonywany jest w odniesieniu do 15% ilości energii elektrycznej zakupionej na własny użytek przez odbiorcę przemysłowego w 2015 roku.

Rys. 4. Ulga odbiorców przemysłowych dotycząca przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia OZE wynikająca z wartości współczynnika intensywności

Źródło: opracowanie własne na podstawie [3]

Tabela 1. Zestawienie numerów PKD wymienione w ustawie o OZE oraz nowelizacji ustawy o podatku akcyzowym wraz z rozwinięciem klasyfikacji [2, 3, 5]

0510	Wydobywanie węgla kamiennego	2222	Produkcja opakowań z tworzyw sztucznych
0729	Górnictwo pozostałych rud metali nieżelaznych	2311	Produkcja szkła płaskiego
0811	Wydobywanie kamieni ozdobnych oraz kamienia dla potrzeb budownictwa, skał wapiennych, gipsu, kredy i łupków	2312	Kształtowanie i obróbka szkła płaskiego
0891	Wydobywanie minerałów dla przemysłu chemicznego oraz do produkcji nawozów	2313	Produkcja szkła gospodarczego
0893	Wydobywanie soli	2314	Produkcja włókien szklanych
0899	Pozostałe górnictwo i wydobywanie, gdzie indziej niesklasyfikowane	2319	Produkcja i obróbka pozostałego szkła, włączając szkło techniczne

1032	Produkcja soków z owoców i warzyw	2320	Produkcja wyrobów ogniotrwałych
1039	Pozostałe przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw	2331	Produkcja ceramicznych kafli i płytek
1041	Produkcja olejów i pozostałych tłuszczów płynnych	2342	Produkcja ceramicznych wyrobów sanitarnych
1062	Wytwarzanie skrobi i wyrobów skrobiowych	2343	Produkcja ceramicznych izolatorów i osłon izolacyjnych
1104	Produkcja pozostałych niedestylowanych napojów fermentowanych	2349	Produkcja pozostałych wyrobów ceramicznych
1106	Produkcja słodu	2399	Produkcja pozostałych wyrobów z mineralnych surowców niemetalicznych, gdzie indziej niesklasyfikowana
1310	PKD 13.10.A Produkcja przędzy bawełnianej	2410	Produkcja surówki, żelazostopów, żeliwa i stali oraz wyrobów hutniczych
	PKD 13.10.B Produkcja przędzy wełnianej	2420	Produkcja rur, przewodów, kształtowników zamkniętych i łączników, ze stali
	PKD 13.10.C Produkcja przędzy z włókien chemicznych	2431	Produkcja prętów ciągnionych na zimno
	PKD 13.10.D Produkcja przędzy z pozostałych włókien tekstylnych, włączając produkcję nici	2432	Produkcja wyrobów płaskich walcowanych na zimno
1320	PKD 13.20.A Produkcja tkanin bawełnianych	2434	Produkcja drutu
	PKD 13.20.B Produkcja tkanin wełnianych	2441	Produkcja metali szlachetnych
	PKD 13.20.C Produkcja tkanin z włókien chemicznych	2442	PKD 24.42.A Produkcja aluminium hutniczego
	PKD 13.20.D Produkcja pozostałych tkanin		PKD 24.42.B Produkcja wyrobów z aluminium i stopów aluminium
1394	Produkcja wyrobów powroźniczych, lin, szpagatów i wyrobów sieciowych	2443	Produkcja ołowiu, cynku i cyny
1395	Produkcja włókien i wyrobów wykonanych z włókien, z wyłączeniem odzieży	2444	Produkcja miedzi
1411	Produkcja odzieży skórzanej	2445	Produkcja pozostałych metali nieżelaznych
1610	Produkcja wyrobów tartacznych	2446	Wytwarzanie paliw jądrowych
1621	Produkcja arkuszy fornirowych i płyt wykonanych na bazie drewna	2720	Produkcja baterii i akumulatorów
1711	Produkcja masy włóknistej	3299	Produkcja pozostałych wyrobów, gdzie indziej niesklasyfikowana

1712	Produkcja papieru i tektury	2011	Produkcja gazów technicznych
1722	Produkcja artykułów gospodarstwa domowego, toaletowych i sanitarnych	2332	Produkcja cegieł, dachówek i materiałów budowlanych, z wypalanej gliny
1920	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej	2351	Produkcja cementu
2012	Produkcja barwników i pigmentów	2352	Produkcja wapna i gipsu
2013	Produkcja pozostałych podstawowych chemikaliów nieorganicznych	2451	Odlewnictwo żeliwa
2014	Produkcja pozostałych podstawowych chemikaliów organicznych	2452	Odlewnictwo staliwa
2015	Produkcja nawozów i związków azotowych	2453	Odlewnictwo metali lekkich
2016	Produkcja tworzyw sztucznych w formach podstawowych	2454	PKD 24.54.A Odlewnictwo miedzi i stopów miedzi
2017	Produkcja kauczuku syntetycznego w formach podstawowych		PKD 24.54.B Odlewnictwo pozostałych metali nieżelaznych, gdzie indziej niesklasyfikowane
2060	Produkcja włókien chemicznych	2611	Produkcja elementów elektronicznych
2110	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych	2680	Produkcja magnetycznych i optycznych niezapisanych nośników informacji
2221	Produkcja płyt, arkuszy, rur i kształtowników z tworzyw sztucznych	3832	Odzysk surowców z materiałów segregowanych

Źródło: opracowanie na podstawie [5]

Ustawa o OZE dzieli odbiorców przemysłowych na dwie kategorie: pierwszą – przedsiębiorstwa tzw. „duże” zużywające w ciągu roku więcej niż 100 GWh, drugą – przedsiębiorstwa tzw. „małe” zużywające do 100 GWh rocznie. Duży odbiorca przemysłowy ma prawo sam nabywać i przedstawiać prezesowi URE do umorzenia zielone certyfikaty. W jego gestii należy decyzja jak ma wyglądać taki proces. Odbiorca może zastosować zakup certyfikatów na Towarowej Giełdzie Energii SA (TGE), bezpośrednio od wytwórcy OZE, uiścić opłatę zastępczą bądź zastosować kombinację wcześniej wymienionych działań. W czasie poprzedzającym obecną ustawę o OZE sprzedawca energii mógł przenosić koszt zielonych certyfikatów na odbiorcę wyliczany na podstawie opłaty zastępczej, co generowało wyższą cenę ostateczną dla energii elektrycznej.

5. Przykładowe oszczędności odbiorcy

Tabela 2 przedstawia wyliczenie dotyczące oszczędności dla dużego odbiorcy przemysłowego w zależności od przysługującej mu ulgi względem podmiotu, który tego statusu by nie posiadał. Do wyliczeń przyjęto wolumen zakupiony na użytek własny w roku 2016 na poziomie 100 GWh. Założono również, że odbiorca będzie umarzać świadectwa pochodzenia wcześniej zakupione na Towarowej Giełdzie Energii SA. Za cenę odniesienia przyjęto średnioważoną cenę rozliczeniową sierpniowych kontraktów OZEX_A (indeksu ujmującego giełdowy handel zielonymi certyfikatami) na Towarowej Giełdzie Energii SA, która wyniosła 107,18 zł/MWh.

Tabela 2. Koszty nabycia zielonych certyfikatów w stosunku do zastosowanej ulgi dla odbiorców przemysłowych

	Obowiązek odbiorcy	Obowiązek odbiorcy przemysłowego		
	100%	80%	60%	15%
Zużycie roczne	100 GWh	80 GWh	60 GWh	15 GWh
Obowiązek na 2016 rok (15%)	15 GWh	12 GWh	9 GWh	2,25 GWh
Koszt nabycia świadectwa	1 607 700 zł	1 286 160 zł	964 620 zł	241 155 zł

Źródło: opracowanie własne

Tabela 3. Oszczędności podmiotów korzystających z ulg podatku akcyzowego

	Odbiorca wykorzystujący ulgę dotyczącą procesów energochłonnych	Zakład energochłonny wykorzystujący częściowy zwrot z akcyzy
Zużycie roczne	100 GWh	100 GWh
Oszczędność	2 000 000 zł	W przypadku gdy wskaźnik energochłonności wynosi: 5% – około 610 000 zł 10% – około 1 065 000 zł 50% – około 1 430 000 zł

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z poprawką do projektu ustawy akcyzowej [3], kwota częściowo zwracanej akcyzy wyliczana jest według następującego wzoru:

$$Z = \frac{K\% - 3\%}{K\%} \cdot (20 - 0,5 \cdot W) \cdot E \cdot 0,85$$

gdzie: Z – kwota zwracanej częściowo akcyzy (w złotych),

K – udział kosztów wykorzystanej energii elektrycznej w wartości produkcji sprzedanej (%), w roku podatkowym, za który składany jest wniosek,

- W* – kurs euro w stosunku do złotego, obowiązujący w pierwszym dniu roboczym października roku poprzedzającego rok, w którym rozpoczął się rok podatkowy, za który składany jest wniosek, opublikowany w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. W ramach wyliczeń przyjęto 4,20 PLN/EURO.
- E* – łączne zużycie energii elektrycznej (MWh) w roku podatkowym, za który składany jest wniosek.

5. Podsumowanie

Rok 2016 to moment wejścia w życie trzech mechanizmów, które pozwolą na ograniczenie ekonomicznego kosztu energii elektrycznej odbiorcy. Nie ma regulacji w ustawie o OZE ani ustawie o podatku akcyzowym, które odnosiłyby się do siebie wzajemnie. Oznacza to, że zastosowanie jednej z ulg akcyzowych nie wyklucza przedsiębiorstwa z uzyskania statusu odbiorcy przemysłowego. Zdaniem autora zastosowane zapisy w znaczący sposób mogą wpłynąć na zwiększenie konkurencyjności polskiego przemysłu branż energochłonnych na rynkach europejskim i światowym. Pomimo ograniczonego czasu (do 30 listopada 2015 r. zakłady powinny zgłosić wnioski dotyczące wydania statusu odbiorcy przemysłowego przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki) warto, aby przedsiębiorstwa zaznajomiły się z nowymi regulacjami, gdyż mogą one przynieść znaczące korzyści finansowe.

Bibliografia

1. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. – O odnawialnych źródłach energii (Dz.U. 2015 poz. 478).
3. Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. – o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw.
4. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 2 listopada 2015 r. – w sprawie sposobu obliczania współczynnika intensywności zużycia energii elektrycznej przez odbiorcę przemysłowego.
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).
6. Green Energy Poland (2011): Zielone certyfikaty – mechanizm działania, cena, zasady obrotu.
7. Miller A. (2014): *Analiza świadectw pochodzenia energii elektrycznej z Odnawialnych Źródeł energii na przełomie lat 2005–2014*; Globalizacja i regionalizacja w ochronie środowiska, GSW.
8. PwC Polska (2015): *Jak oszczędzać na energii elektrycznej – nowe zwolnienia od akcyzy i ulga dla przedsiębiorstw energochłonnych*, Webinarium www.pwc.pl [online: 02.09.2015 r.].
9. Kaliś H. (2015): *Nie tylko najwięksi polscy odbiorcy przemysłowi mogą poprawić konkurencyjność swoich produktów*, www.cire.pl [online: 02.09.2015 r.].

**RELIEF FOR ELECTRICITY FOR ENERGY-INTENSIVE ENTERPRISES
ON THE BASIS OF AMENDMENTS TO THE LAW ON EXCISE TAX
AND THE LAW ON RES**

The aim of the article was to gather information on the mechanisms that will reduce the economic cost of electricity recipient. The author presents two categories of incentives introduced by the Polish government, which will benefit companies implementing energy-intensive, energy-intensive companies and industrial customers in 2016.

Key words: RES, energy-intensive companies, excise tax, electricity.